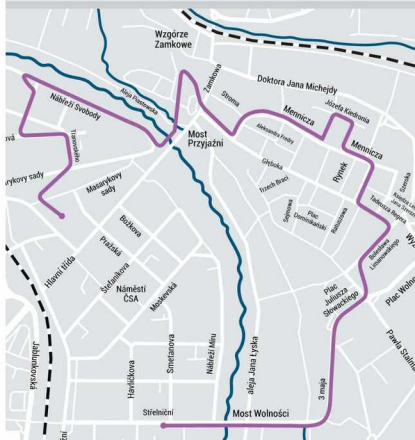

EKSPEDYCJA ODKRYWANIE:

Zwykłe-niezwykłe miejsca ▶▶▶▶▶

Cieszyńska secesja

Wiele domów w Czeskim Cieszynie i Cieszynie zdobionych jest w stylu artystycznym stosowanym na przełomie XIX i XX wieku, tzw. Belle Époque, w którym dominują kształty inspirowane naturą, przede wszystkim liście i kwiaty, a także tematyką kobiecą. Tak, to właśnie jest secesja. Budowniczym jednego z domów był Adalbert Krásný, którego inicjały do dziś zdobią drzwi wejściowe domu przy ulicy Strzelniczej.

 Jak ozdobilibyście swoją szkołę? Przygotujcie projekt, opiszcie go i zaprezentujcie swoje projekty.

Wiedzie, skąd pochodzi nazwa Strzelnica?

Ośrodek Kultury „Strzelnica”

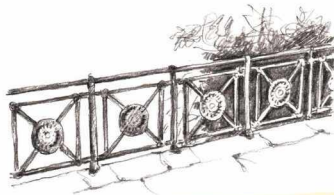
Najstarsze, dziś powiedziałibyśmy „centrum czasu wolnego” w Cieszynie, zostało założone w 1795 roku, a jego patronem był książę Albert Kazimierz Sasko-Cieszyński. Mieszkańcy cieszyńscy rozwijali tu swoje zainteresowania.

Przygotujcie listę zajęć pozaszkolnych, w których uczestniczą dziewczyny i chłopcy z waszej klasy.

Mostek Wagnera

To miejsce z pewnością nie wyróżnia się wybitną architekturą. Jednak ten niepozorny mostek może pochwalić się elementami zaprojektowanymi przez jednego z twórców nowoczesnej architektury europejskiej, Otto Wagnera. Prace Wagnera są widoczne przede wszystkim w Wiedniu. Skąd taki mostek w Cieszynie? Zastanówcie się.

 Z imienia i nazwiska stwórz inicjały, ozdób je lub zaszyfruj w kole czy w kwadracie (15 cm x 15 cm). Stwórzcie wspólną tablicę wszystkich zaszyfrowanych imion w klasie.

Pomnik Mieszka I

Na wzgórzu z godnością spogląda na Cieszyn książę Mieszko I Cieszyński, założyciel cieszyńskiej linii Piastów. Założył samodzielne księstwo ze stolicą w Cieszynie. Za jego panowania nasz region zaczął się znacząco rozwijać.

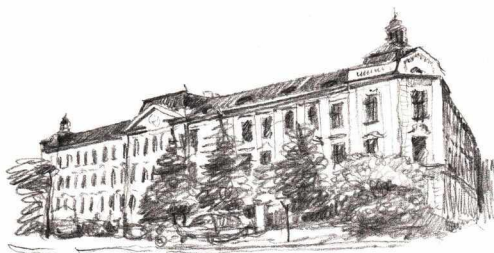

Czy Mieszko I Cieszyński znajduje się na jakimś banknocie? Sprawdźcie, jakie postaci umieszczone są na banknotach:

10 zł	100 Kč
20 zł	200 Kč
50 zł	500 Kč
100 zł	1 000 Kč
200 zł	2 000 Kč
500 zł	5 000 Kč

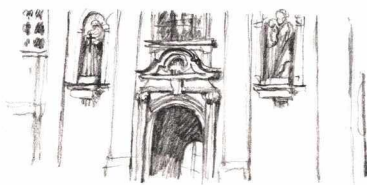
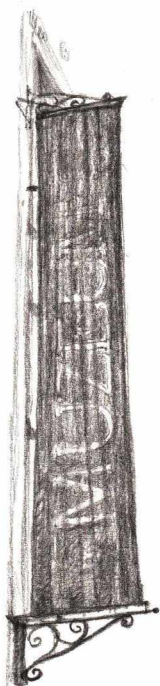
Sztab Generalny armii austro-węgierskiej

Dziś w budynku mieści się szkoła średnia – I Liceum Ogólnokształcące im. Antoniego Osuchowskiego. Nie zawsze jednak Cieszyn dzieliła granica. Przez ponad 400 lat Śląsk Cieszyński wraz z Cieszynem był częścią monarchii austro-węgierskiej. Podczas I wojny światowej miasto Cieszyn było bardzo ważnym centrum tego konfliktu, a w budynku mieścił się Sztab Generalny armii austro-węgierskiej.

Kiedy oba miasta zostały podzielone – pod koniec I wojny światowej czy później?
Czy potraficie określić rok?

Okres I wojny światowej Podział Śląska Cieszyńskiego

Klasztor Franciszkanów – ul. Szersznika

W tym budynku na początku XIX wieku ksiądz L. J. Szersznik założył pierwsze publiczne muzeum w Europie Środkowej.

W tabeli wypisane są adresy poszczególnych muzeów. Uzupełnijcie, o jakie muzea chodzi. Przy muzeum, które już odwiedziliście, postawcie gwiazdkę; muzeum, którego nie znacie – odwiedźcie.

Czeski Cieszyn, ul. Główna 15		
Cieszyn, ul. Frysztacka 2		
Open Air Museum		
Cieszyn, ul. Głęboka 50		
Cieszyn, Tadeusza Rejera 6		

Park Pokoju

Park Pokoju w Cieszynie to nie tylko miejsce odpoczynku, tu historię czuć na każdym kroku.

Dlaczego park przy muzeum nosi nazwę „Park Pokoju”?
O pokój pomiędzy jakimi krajami chodzono?

- A) czesko-polski
- B) austriacko-pruski
- C) francusko-rosyjski

Nazwa nawiązuje do doświadczeń europejskich pod koniec XVIII wieku. Choć Bawaria leży daleko, to decyza, kto zostanie jej nowym władcą, miała wpływ na sąsiednie kraje, także na Cieszyn, należący wówczas do Habsburgów bardzo zażarte reszawanych Bawarią. To właśnie w Cieszynie podpisano tzw. pokój cieszyński – międzynarodową umowę, która zakończyła I wojnę o bawarskie dziedzictwo.

Poprawna odpowiedź to B.

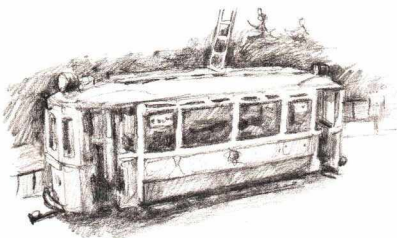
Dom kata

W miastach można znaleźć ślady miejsc, których już nie ma, a jednak pozostawiły pewną tajemnicę. Jednym z takich miejsc jest właśnie to. Mieszkała tu osoba wykonująca egzekucje – kat.

Kat cieszył się szacunkiem ze względu na swoją funkcję, często był dobrze opłacany i miał dobry status prawny. Był jednak wykluczony społecznie. Ludzie często unikali kontaktu z katem, ponieważ jego praca była uważana za „nieczystą” i niebezpieczną.

Jakie zawody już dziś nie istnieją? Czy tak jest na całym świecie?

Tramwaj cieszyński

Na początku XX wieku oba brzegi rzeki Olzy połączył tramwaj – cieszyński. Choć służył tylko przez dziesięć lat, zapisał się jako symbol obu Cieszynów, a jego kopia zdobi prawy brzeg rzeki pod wzgórzem zamkowym.

Zastanów się, co oznacza, że tramwaj jeździł „od wschodu do zachodu słońca”!

Figury św. Jana Nepomucena w Cieszynie i Czeskim Cieszynie

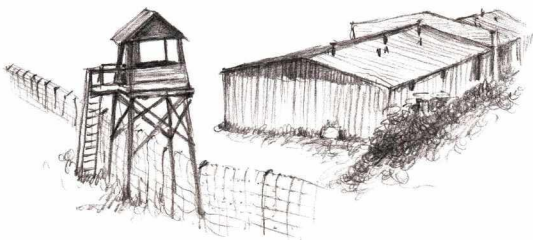
Jan Nepomucen był czeskim księdzem (XIV wiek), spowiednikiem królowej, który zawsze dochowywał tajemnicy spowiedzi. Król Wacław IV chciał, by wyjawiał mu, co królowa powiedziała podczas spowiedzi, lecz Jan odmówił. Za karę był poddany torturom i w końcu w 1393 roku zrzucony z Mostu Karola do rzeki Wełtawy. Według legendy nad miejscem jego śmierci pojawiło się pięć gwiazd. Dlatego przedstawiany jest z aureolą z pięcioma gwiazdami. Jan Nepomucen jest dziś symbolem odwagi, dyskrecji i wierności własnemu sumieniu. Jego posągi stoją przy wielu mostach w Czechach i za granicą. W Cieszynie posąg Nepomucena znajduje się w niszy przy moście Przyjaźni, natomiast czeskie-szyński kiedyś też najprawdopodobniej stał nad rzeką, obecnie jest w Alejach Masaryka.

Przyjrzyjcie się uważnie obu posągom – czy mają te same atrybuty?

STALAG (z niem. skrót od Stammlager)

W życiu i historii dobre chwile często przeplatają się z trudnymi i bolesnymi. Należy pamiętać również o smutnych czasach, by nigdy się nie powtórzyły. To miejsce jeszcze 80 laty wyglądało zupełnie inaczej i było jednym najbardziej tragicznych punktów na mapie ówczesnego Czeskiego Cieszyna. Zamiast rodzinnych domów były tu drewniane, długie baraki otoczone drutem kolczastym, w których podczas II wojny światowej Niemcy więzili żołnierzy koalicji antyhitlerowskiej.

O jaki typ obozu chodziło? Czy potraficie znaleźć więcej szczegółów? (np. jakich narodowości byli więźniowie? Znać inne podobnie tragiczne miejsca?) Dlaczego uważacie, że ważne jest, aby nie zapominać o takich wydarzeniach?

Znać jakieś inne zwykłe – niezwykłe miejsca w swojej okolicy?

.....

.....

.....

.....

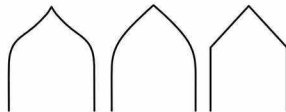
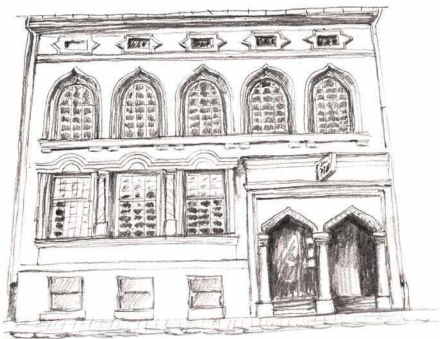
.....

Synagoga Schomre-Schabos

Ten budynek z uwagi na kolor fasady z daleka przyciąga wzrok. Wygląda inaczej niż wszystkie wokół, prawda? Te okna, łuki, wejście ze słupami jak do starożytnej świątyni... wszystko to podkreśla jego dawną rolę. Była to żydowska synagoga, miejsce niezwykle ważne dla tutejszej społeczności żydowskiej. W 1928 roku wybudowało ją stowarzyszenie Schomre-Schabos („strażnicy szabatu”), tworząc salę modlitewną, oddzielną część dla kobiet, a później także rytualne łaźnie. Synagoga przetrwała II wojnę światową, lecz po niej przestała być używana. Opustoszała wykupił w 1967 roku Polski Związek Kulturalno-Oświatowy. Dziś to zabytek kultury, który zdecydowanie warto zobaczyć — prawda?

Zeskanuj kod a dowiesz się, jakiego koloru jest budynek.

„Ośli grzbiet” to specjalny rodzaj łuku z okresu gotyku. Znalazłeś/znalazłaś go na czesko-cieszyńskiej synagodze? Zastanów się, na czym polega różnica między gotyckim a neogotyckim stylem architektonicznym?

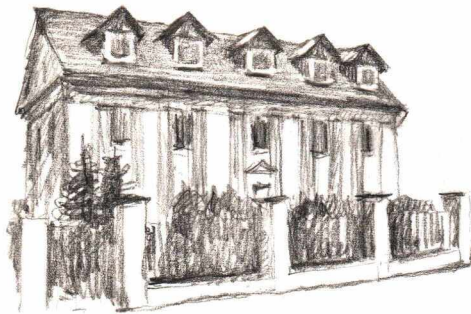
Czy znasz jakiś budynek w stylu gotyckim i stylu neo-gotyckim? Napisz:

Dlaczego w synagodze znajdowała się oddzielna część dla kobiet? Zapiszcie swoje pomysły. Co oznacza słowo synagoga? Zapytajcie sztucznej inteligencji i zweryfikujcie z hasłem w słowniku. W obu miastach znajduje się wiele świątyń i kościołów. O czym to świadczy?

Dom Fausta

Czujecie lekki dym w powietrzu? Zbliżacie się bowiem do tajemniczego Domu Fausta w Alejach Masaryka — najstarszego budynku Czeskiego Cieszyna. Według legendy mieszkał tu kupiec, który podpisał pakt z diabłem, a gdy nie chciał go dotrzymać, diabeł wyrzucił go przez sufit. Raczej trudno w to uwierzyć. Naprawdę mieszkał tu handlarz, który lubił eksperymentować, a ludzie zaglądali do jego okopconych pokoi przez okna. Ich wyobraźnia stworzyła resztę legendy o mrocznych mocach. Dom jest dziś przykładem stylu empire i nie przypomina już niczego diabelskiego... a może jednak?

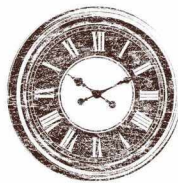

To najstarszy dom w Czeskim Cieszynie. Stwierdź, w którym roku został wybudowany?

A) 1833, B) 1933, C) 1633

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Zastanów się, co w tym domu mogło się dziać? Wymyśl swoją własną wersję legendy i opowiedz ją.

Niedaleko na wieży kościelnej widać zegar. Tak jak na większości budowli historycznych i sakralnych tu też widnieją cyfry rzymskie.

Znasz cyfry rzymskie? Powtórz je i zapisz swoją datę urodzenia za ich pomocą:

Avion

Nad brzegiem Olzy stała kiedyś słynna kawiarnia Avion. W 1933 roku otworzyła ją żydowska przedsiębiorczyni Rosalie Wiesner. Było to eleganckie, stylowe miejsce, gdzie spotykano się, by porozmawiać przy pysznej kawie i cięście. Z tarasu roztaczał się piękny widok na rzekę i most prowadzący do Cieszyna. Niestety — nie na długo. W 1939 roku budynek został zniszczony podczas wyśadenia w powietrze pobliskiego mostu przez polskich

żonierzy. Później przejęli go Niemcy jako własność żydowską. Historia na szczęście nie skończyła się źle — w 2010 roku Avion odbudowano według oryginalnych planów. Dziś można tu usiąść tak samo jak prawie sto lat temu, podziwiając widok na obie strony rzeki. Tylko świetlna linia w środku mostu przypomina o przebiegającej tu granicy państwowej.

Budynek kawiarni jest naprawdę wyjątkowy. Na czym polega jego wyjątkowość? Co w ogóle oznacza słowo avion? Każdy pomysł jest dobry!

Na ilustracji widać mosiężny szesjań przed kawiarnią? To tzw. stolperstein. Stwierdź, co to jest.

Most, który łączy

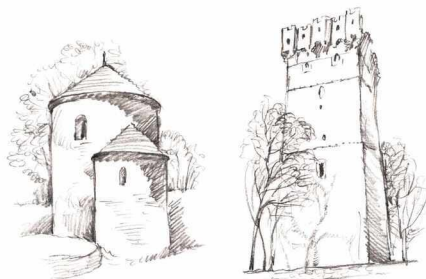
Most jest jak czarodziej. łączy dwa brzegi, dwie ulice... potrafi połączyć dwa miasta albo nawet dwa kraje. Kilka kroków — i jesteś po drugiej stronie. Możesz powiedzieć „Ahoj!” i „Cześć!” — i nikogo to nie dziwi. Patrząc z mostu, ma się wrażenie, że to jedno miasto, tylko mówiące w dwóch językach. Przez Olzę prowadzą różne mosty: most Przyjaźni, Kładka Sportowa przy parku Adama Sikory, most Wolności koło Strzelnicy, dalej w dół rzeki — most kolejowy. A jeszcze dalej, w Kocobędzu, stoi most, który jest czymś więcej niż tylko konstrukcją z betonu i stali — to droga łącząca północ z południem.

 Ile mostów jest w Cieszynie? (policz wszystkie)

Wzgórze Zamkowe

W górę... i w głąb historii — na Wzgórze Zamkowe! To właśnie tutaj mieszkali książęta cieszyńscy z rodu Piastów i stał zamek, z którego rządili całym księstwem. Dziś o tamtych czasach przypomina romańska Rotunda św. Mikołaja — jedna z najstarszych budowli w Polsce, tak ważna, że znajduje się nawet na banknocie. Obok niej wznosi się wysoka Wieża Piastowska — stoi tu już ponad 700 lat. Kiedyś miała bronić, dziś z samej góry roztacza się piękny widok na miasto i okoliczne wzgórza. Jej mniejsza „siostra” w rogu wzniesienia nie oferuje widoków, ale była równie ważna — nie bez powodu była nazywana wieżą ostatecznej obrony. W XIX wieku u stóp wieży założono park angielski. Obok znajduje się dziś browar oraz oranżeria i szkoła muzyczna.

Natomiast na samym szczycie Wzgórza Zamkowego jest miejsce, z którego widok obejmuje wszystko, co ważne — historię, przyrodę i codzienność. Stajesz tam, a pod tobą rozciąga się Cieszyn jak mozaika dachów, uliczek i mostów, a Olza przecina ten obraz niczym srebrna wstążka. I choć to tylko punkt widokowy, wrażenie jest takie, jakbyś na chwilę stał się władcą miasta — z własnym królestwem dachów, wież i wijącej się rzeki.

 Przed tobą pusta mapa Wzgórza Zamkowego. Zabaw się w architekta i zaprojektuj swoje wzgórze.

Wzgórze Zamkowe

 Na wzgórzu znajduje się również szklana oranżeria. Czy wiesz do czego służyła?

Teatr Adama Mickiewicza

Witajcie w Wiedniu! A właściwie w cieszyńskim „małym Wiedniu”. Dzięki licznym historycznym budowlom i wyjątkowej atmosferze tak właśnie nazywano Cieszyn. Teatr im. Adama Mickiewicza stoi majestatycznie na środku placu. Można by tu sobie wyobrazić powozy konne zamiast samochodów! Budynek zaprojektowali słynni wiedeńscy architekci: Ferdinand Fellner i Hermann Helmer. Powstał w 1910 roku, stylowy, elegancki i niemożliwy do przeoczenia — jak prawdziwe teatry wiedeńskie. Bogata fasada, wysokie okna i mansardowy dach robią wrażenie. Na początku grano tu sztuki po niemiecku, dziś teatr żyje pełnią życia i nadal przyciąga widzów.

W Czeskim Cieszynie również znajduje się teatr. Porównaj ilustracje i zapisz różnice.

Těšínské divadlo

Teatr im. Adama Mickiewicza

Rynek

Główny cieszyński rynek to prawdziwa perła Śląska Cieszyńskiego — tu bije historyczne serce miasta, które kiedyś było jednym. W środku stoi fontanna z figurą św. Floriana, patrona strażaków. Strażacy mieli tu kiedyś naprawdę dużo pracy — drewniane domy często się paliły, a miasto kilkakrotnie niemal całe spłonęło! Dlatego wokół rynku zaczęły powstawać murowane kamienice z podcieniami i pięknymi fasadami. Były świadkami niezliczonych targów, spotkań i uroczystości — i są nimi do dziś! Bo serce miasta musi bić nieustannie. A kiedy zagubisz się w uliczkach wokół, poczujesz przenikanie się kultur: polskiej, czeskiej, żydowskiej i austriacko-węgierskiej.

Jaki powinien być idealny rynek? Czego nie może na nim zabraknąć? Zaprojektujcie go razem — napiszcie lub narysujcie, wybór należy do was. Zróbcie wystawkę wszystkich projektów. Przeprowadźcie dyskusję i brońcie swoich pomysłów!

Studnia Trzech Braci

Najlepsze na koniec! Jednym z najbardziej znanych miejsc w Cieszynie jest Studnia Trzech Braci — bo podobno tutaj wszystko się zaczęło. Według legendy spotkali się tu trzej bracia — Bolko, Leszko i Cieszko — którzy tak cieszyli się ze spotkania, że postanowili założyć miasto. W 1817 roku, gdy Cieszyn odwiedził cesarz Franciszek I, miejscowy burmistrz opowiedział mu tę historię. Władcy bardzo się spodobała, zaniedbana studnia — już mniej. Na jego polecenie uporządkowano teren, a w 1868 roku nad źródłem stanął żeliwny pawilon wykonany w Hucie Arcyksiążęcej w Trzynie. Studnia stała się symbolem przyjaźni i wspólnych korzeni mieszkańców obu części miasta, którzy co roku świętują „Święto Trzech Braci”.

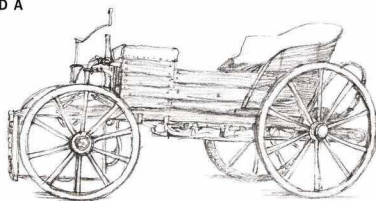
Co to jest produkt turystyczny? Czy takim produktem jest Studnia Trzech Braci?

Czy znasz miejsce w okolicy Twojego domu lub szkoły, które warto zareklamować i pokazać jako produkt turystyczny?

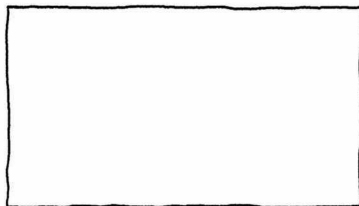

Józef Božek (1782–1835) był mechanikiem i wynalazcą, urodzonym na Śląsku Cieszyńskim. Uczył się w Cieszynie, a później działał w Brnie i Pradze. Był prawdziwym pionierem techniki – jako pierwszy na ziemiach czeskich zbudował parowóz, czyli pojazd napędzany parą, poruszający się po torach.

Oprócz parowozu konstruował również inne interesujące urządzenia, które pomagały ludziom zarówno w przemyśle, jak i w codziennym życiu. Dzięki jego pomysłom oraz odwadze w rozwijaniu techniki stał się jedną z najważniejszych postaci czeskiego inżynierii XIX wieku.

Józef Bożek uczył się w Cieszynie i Brnie, miał jednak ogromne pragnienie dalszej edukacji, dlatego wyruszył pieszo z Brna do Pragi. Jak długo mogła trwać jego piesza wędrówka? Jaką trasę lub środek transportu wybrałby dziś? Wyobraźcie sobie, że jesteście Józefem Bożkiem i decydujecie się na taką wędrówkę. Jakie są dziś możliwości? Stwórzcie w grupach plan podróży.

Elżbieta Lukrecja (1599–1653) była księżną cieszyńską, żyjącą ponad 400 lat temu. To ostatnia przedstawicielka potężnego rodu Piastów. W czasie trudnej wojny trzydziestoletniej potrafiła odważnie rządzić swoim księstwem. Stała się jedną z najbardziej wpływowych kobiet swoich czasów. Zmarła w domu przy cieszyńskim rynku.

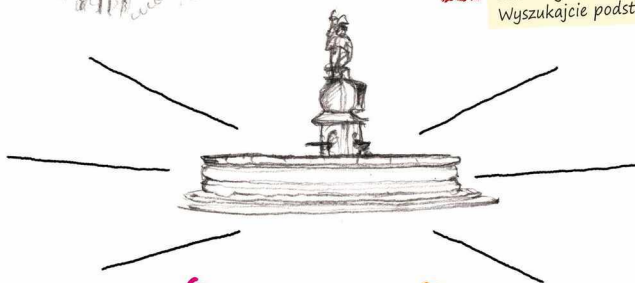
Jak długo trwała wojna trzydziestoletnia?
Wyszukajcie podstawowe informacje.

Jak myślicie, mogła księżna ze swoich okien na rynku dostrzec fontannę z rzeźbą św. Floriana?

Do czego dawniej służyła

Zapiszcie wszystkie pomysły.

Wiola Elżbieta Cieszyńska

Przemysław I Noszak

Alois Kaufmann (ratusz, Rynek 1)

Wyobraź sobie, że Alois Kaufmann (1773–1847) to najdłużej urzędujący burmistrz miasta. W tamtych czasach tę funkcję nazywano *bürgermeister*. Pisał również kronikę Cieszyna, a legendę o założeniu miasta opowiedział nawet samemu cesarzowi.

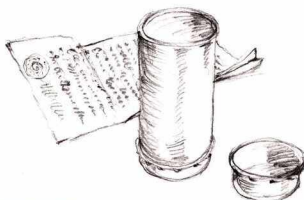
Zeskanuj kod i dowiedz się więcej.

Zamierzacie stworzyć kapsułę czasu, która zostanie starannie zamknięta i przechowana dla przyszłych pokoleń. Gdy ktoś otworzy ją po wielu latach, zobaczy, jakie było nasze życie i otaczający nas świat około 2026 roku. Co włożylibyście do kapsuły? Gdzie umieścilibyście swoją kapsułę czasu?

=	X
.....	
.....	
.....	
.....	

Oba miasta, Czeski Cieszyń i Cieszyń, mają swoje herby. Przyjrzyj się uważnie – czy potrafisz znaleźć różnice między oboma herbami? Zapisz je. Co mają natomiast wspólnego?

PO
 UT
 ST
 CT
 PÁ

PN
 WT
 ŚR
 CZW
 PT

Kto jest burmistrzem Czeskiego Cieszyna, a kto Cieszyna?

.....

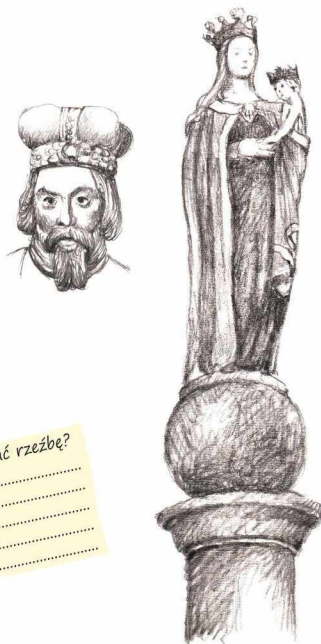
W ratuszach są ustalone godziny urzędowe. W jakich godzinach czynne są urzędy w obu miastach?

Przemysław I Noszak, (Stary Targ)

Spacerujemy ulicami miasta i nie zawsze zauważamy miejsc pełnych historii. Stare kamienice, zabytki, brukowane ulice – to wszystko są świadkowie dawnych czasów, którzy opowiadają historie żyjących tu kiedyś ludzi. Jakby samo miasto szeptało nam o przeszłości.

Jednym z takich miejsc jest Stary Targ z Cieszyńską Madonną. Ludzie mijają ją codziennie, często nie zwracając uwagi, a ona stoi tu od wieków, jakby strzegła rynku i obserwowała życie miasta.

Przemysław I Noszak (1334–1410), książę cieszyński i wikariusz Rzeszy Niemieckiej. Książę był jednym z najbardziej zaufanych ludzi króla Czech Karola IV i sprawował ważne misje dyplomatyczne na jego dworze. W praskiej pracowni Piotra Parlera zamówił słynną figurę Cieszyńskiej Madonny z Dzieciątkiem – dziś uznawany za skarb gotyku w skali europejskiej, znajdujący się w zbiorach Muzeum Śląska Cieszyńskiego.

Czym się zajmuje dyplomata?

.....

Z czego można wykonać rzeźbę?

.....

Leopold Jan Szersznik (Šeršnik, Scherschnik), Plac Teatralny

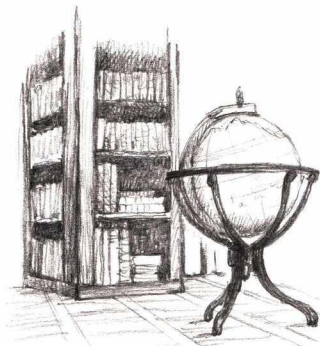
Książnica Cieszyńska to biblioteka, ale nie taka zwykła – to miejsce pełne historii i cennych książek, ale też dokumentów, rękopisów i starych map.

Dzisiejsza Książnica Cieszyńska uważana jest za pierwowzór księgozbiorów zgromadzonych przez Leopolda Jana Szersznika (1747–1814). Był ważną postacią w historii Cieszyna. Jako jezuita, uczony, historyk i kolekcjoner gromadził dokumenty, książki i pamiątki historyczne, aby kolejne pokolenia mogły poznawać historię Cieszyna i regionu.

! Sprawdź w domu lub u dziadków, jaką najstarszą książkę macie w bibliotece. Zrób jej zdjęcie i opowiedz o niej. Poszukaj w internecie, jaka jest najstarsza książka w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej. Porównaj z tą, którą znalazłeś/znalazłaś w domu.

W tekście zauważyliście zapewne nazwisko Szersznik. To nazwisko zapisane jest w trzech wersjach językowych. Dlaczego?

Wiola Elżbieta Cieszyńska (Wzgórze Zamkowe)

Na cieszyńskim zamku żyła księżna znana jako „smutna księżniczka” (1290–1317).

Pomyślcie o niej, spacerując po Wzgórzu Zamkowym. Zmarła młodo i nie pozostawiła potomków, lecz zapisała się w historii jako córka pierwszego cieszyńskiego księcia Mieszka I, czeska i polska królowa i żona Wacława III – ostatniego Przemysłydy.

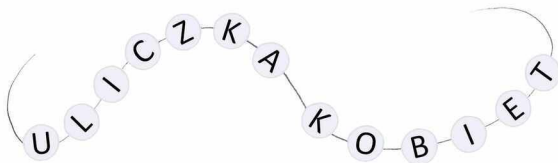
Córka, siostra, syn, wujek, dziadkowie – kto ma się w tym potąpać? Zrób drzewo genealogiczne!

Chcesz wiedzieć, skąd pochodzi twoja rodzina i kto jest kim? Stworzenie drzewa genealogicznego wcale nie musi być trudne! To jak mapa czasu twojej rodziny – pokaże ci, skąd pochodzisz, a być może odkryjesz też rodzinne historie.

Uliczka Cieszyńskich Kobiet (Wzgórze Zamkowe)

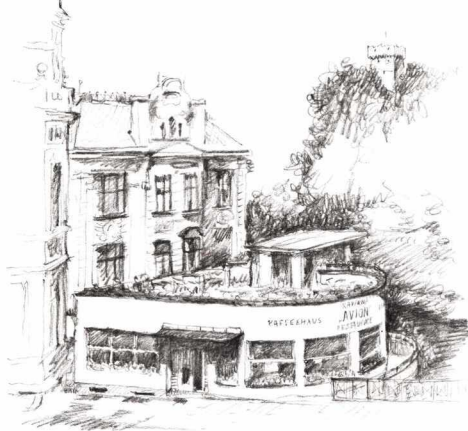
Kobiety na początku XX wieku nie miały tylu praw co dziś, miały za to znacznie więcej obowiązków. Mimo to niektórym z nich udało się przebić, wpłynąć na bieg dziejów i pozostawić po sobie ślad, który przetrwał do dziś. Miejsce upamiętniające dziedzictwo kobiet na Śląsku Cieszyńskim nosi nazwę Uliczka Cieszyńskich Kobiet.

W 2019 roku uliczka zyskała dwie patronki. Na ich cześć posadzono magnolie, które dziś nie są tylko drzewami, ale symbolem pamięci. Jak się nazywają i kim były te patronki?

Rosalie Wiesner (Kawiarnia Avion)

Nad brzegiem Olzy stała charakterystyczna kawiarnia Avion. Jej właścicielką była Rosalie Wiesner (1858–1942). Odwiedzali ją ludzie różnych kultur, a wielojęzyczne napisy podkreślały wielokulturowy charakter Cieszyzna. Po dobrych latach przyszły jednak tragiczne – na początku II wojny światowej kawiarnia została zniszczona.

Jaki los spotkał Rosalie Wiesner?
Co się wydarzyło?
Odpowiedź znajdziesz na ilustracji,
która przedstawia Stolperstein.

Wiesz, co to jest font?
Sprawdź.
Zaprojektuj swoje imię
w różnych fontach.

.....

.....

.....

Rodzina Prochasków (Cieszyńska Drukarnia)

Pierwsza drukarnia została założona w Cieszynie w 1806 roku. Tomasz Wacław Antoni Prochaska z Pragi uważany jest za założyciela tradycji drukarskich na Śląsku Cieszyńskim. Drukarnia, druga najstarsza na Śląsku, stała się jedną z największych w całej monarchii ze względu na wielkość produkcji i ówczesne wyposażenie techniczne. Poszczególni członkowie rodziny Prochasków zarządzali drukarnią prawie 130 lat, wydając książki, podręczniki, kalendarze, gazety...

Ida Münzberg (tablica pamiątkowa, ulica Praska)

Ida Münzberg (1876–1955) była cieszyńską malarką, która żyła i tworzyła na przełomie XIX i XX wieku. Pobierała nauki w Wiedniu. Sztuka była dla niej sposobem na pokazanie świata takim, jakim go czuła – spokojnym, pełnym detali i nastroju.

Malowała głównie portrety i sceny z codziennego życia. Jej obrazy realistycznie przedstawiają świat, nie krzyczą kolorami, raczej zapraszają, żeby się na chwilę zatrzymać i przyjrzeć. W czasach, gdy kobietom trudno było przebić się w świecie sztuki, ona nie poddała się i robiła swoje. Dziś Ida Münzberg jest przykładem tego, że nawet jeśli ktoś nie jest bardzo głośny czy sławny, może zostawić po sobie ważny ślad w kulturze. Jej twórczość pokazuje, że pasja i wytrwałość naprawdę mają znaczenie.

„Ida dziś” – Wyobraźcie sobie, że Ida Münzberg jest waszą utalentowaną koleżanką z klasy. Czym by malowała? (farby, tablet) Gdzie publikowałaby swoje prace? (mural, Instagram, inne media) Co chciałaby przekazać?

Rodzina Feitzingerów (ul. Havlička)

Rodzina Feitzingerów prowadziła słynną drukarnię, znaną szczególnie z wydawania pocztówek. W czasach, gdy wysyłanie pocztówek było tańsze niż wysyłanie listów, a w mieście stacjonował duży garnizon wojskowy, ich kartki trafiały do tysięcy domów daleko od Cieszyzna. Feitzingerowie używali własnych fotografii i promowali rozwijającą się turystykę – pozdrowienia z podróży stały się prawdziwym hitem.

Dziś już rzadko wysyłane są pocztówki z różnych miejsc na świecie, ale wy macie okazję, by stworzyć wspólną widokówkę z miasta. Zastanówcie się, co powinno się znaleźć na tej widokówce i komu chcielibyście ją wystać.

EKSPEDYCJA PRZYRODA:

Miasto w przyrodzie, przyroda w mieście

Inne miejsca, które odkryliśmy:

.....

.....

.....

.....

LEGENDA

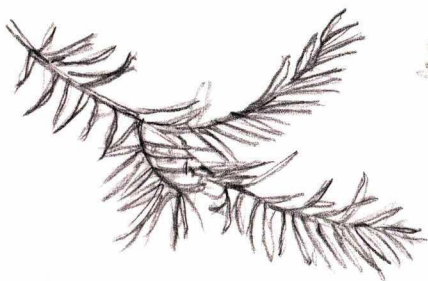

Park Komeńskiego

Kawałek od miejskiego ruchu, tuż przed przychodnią lekarską, rozciąga się niewielki park – zielone serce, które kryje w sobie więcej, niż widać na pierwszy rzut oka. Między drzewami, ławkami i alejkami znajdziesz tu coś naprawdę ciekawego: grupę kamieni nazywanych głazami narzutowymi.

Jak myślicie, skąd się tu wzięły?

Kolejną ciekawostką jest zimozielone drzewo iglaste. Nie jest tak stare jak głazy narzutowe, ale stynie z długowieczności. Jak się nazywa?
a) świerk, b) cis, c) modrzew

Olza

Oba miasta leżą wzdłuż rzeki Olzy. W czeskich atlasach znajdziesz ją pod nazwą Olše, jednak jej pierwotna nazwa to Olza, a miejscowi tylko tak ją nazywają.

Tu granica prawie zanika, wystarczy zrobić kilka kroków przez most i jesteś w innym kraju.

Stwórz komiks, w którym przedstawisz historię związaną z Olzą. Trzymaj się następujących kryteriów:

- wykorzystaj wszystkie słowa – klucze: ławeczka, hulajnoga, kasztanowiec, dzieciąt, lody
- akcja toczy się we współczesności
- bohaterami są ludzie i zwierzęta

Przejście podziemne pod torami

Może wam się wydaje, że przejście podziemne pod torami nie jest miejscem, które mogłoby nas zainteresować pod względem przyrodniczym. Jednak tu odzywa się ekologia.

Zastanów się, jaki transport jest bardziej ekologiczny: samochodowy, kolejowy czy lotniczy?

Który z tych transportów pozostawia największy ślad węglowy tak niekorzystny dla środowiska (ponumeruj od najbardziej ekologicznego po najmniej ekologiczny).

a) samochodowy, b) kolejowy, c) lotniczy, d) wodny

Jakie są zalety, a jakie wady tych rodzajów transportów, dopisz do poszczególnych symboli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

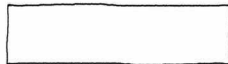
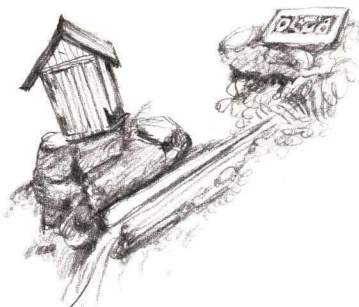
Przyroda i relaks

Jednym z cieszyńskich mostów jest Kładka Sportowa. To miejsce, gdzie można się zresetować. Bieganie, rower czy szybki spacer nie tylko poprawiają kondycję, to także sposób na odpoczynek psychiczny. Góry w oddali przypominają, że świat jest większy niż szkolne obowiązki czy rozmowy na czacie. A Olza, która wypływa gdzieś wysoko w góry, pokazuje, że wielkie rzeczy zaczynają się od małego źródła.

Wpisz w ramce na początku linii nazwę miejsca, gdzie ma źródło Olza.

U szereguj gminy i miasta leżące nad Olzą według ich wysokości nad poziomem morza od leżących najwyżej:

Bogumin	Istebna	Pogwizdów
Bukowiec	Kaczyce	Nawsie
Czeski Cieszyń/Cieszyń	Jabłonków	Trzynieć
Dziećmorowice	Karwina	Wędrzyńia
Gródek		

Ogród Dwóch Brzegów

Rzekę Olzę otacza Ogród Dwóch Brzegów. Powstał, by łączyć ludzi, kulturę i przyrodę. Znajdziesz tu ścieżki spacerowe i rowerowe, ławki, miejsca piknikowe, żywą architekturę, dużo zieleni i widok na rzekę. To idealna przestrzeń, żeby odpocząć, przejść się z przyjaciółmi albo oczyścić głowę po dniu w szkole.

Cieszyńska Wenecja

Cieszyńska Wenecja to jedno z najbardziej malowniczych miejsc miasta. Leży wzdłuż Młynówki, która „wypływa” z Olzy/jest ramieniem Olzy. Wąski kanał, urokliwe mostki i domy stojące tuż nad wodą nadają temu miejscu niemal baśniowy charakter – stąd nazwa „Cieszyńska Wenecja”. Dawniej działały tu młyny i warsztaty rzemieślnicze korzystające z siły wody, więc okolica była bardzo żywa.

 Czym zajmowali się następujący rzemieślnicy: garbarz, tkacz, sukiennik, kowal.
Czy te zawody istnieją też dzisiaj?
Jakie znasz współczesne zawody związane z wykorzystaniem wody?

Te same drzewa w różnych językach. W tabeli znajdują się tacińskie nazwy drzew, które rosną nad Olzą.

Uzupełnij je po polsku lub po czesku, a może uda Wam się uzupełnić całą tabelkę?

Porównajcie wyniki w grupie.

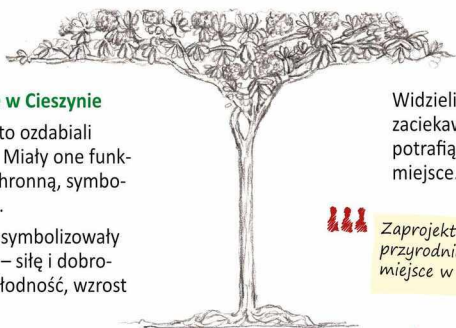
Polska nazwa

	Aesculus
	Salix
	Tilia
	Acer
	Fraxinus
	Platanus
	Fagus
	Sorbus
	Corylus

Dom na Nowym Mieście w Cieszynie

W przeszłości ludzie często ozdabiali domy symbolami natury. Miały one funkcję estetyczną, ale też ochronną, symboliczną, a nawet magiczną.

Słońce, księżyc i gwiazdy symbolizowały życie i światło; zwierzęta – siłę i dobrobyt; motywy roślinne – płodność, wzrost i więź z naturą.

Widzieliście gdzieś takie ozdoby? Może zaciekały was kolorowe murale, które potrafią ożywić nawet najbardziej szare miejsce.

Zaprojektujcie mural o tematyce przyrodniczej i zaproponujcie jego miejsce w mieście.

Parki i ogrody

W parkach i ogrodach miasta wiosną można znaleźć malutki niepozorny kwiatek. To klejnot przyrodniczy Cieszyna, będący równocześnie symbolem całego Śląska Cieszyńskiego.

Legenda to opowieść przekazywana przez kolejne pokolenia, w której rzeczywistość miesza się z fantazją. Cieszyňianka jednak istnieje naprawdę. Kwiat ten rośnie w różnych stronach Europy. Podaj jej oficjalną nazwę i miejsca, gdzie najczęściej występuje.